

dienen heeft als een slaaf zijn meester; en waaraan het hulde moet brengen, wijl het voeren van den scepter, bij von Haller nog slechts een gevolg van eigen rijkdom en anderer nood, veeleer *aanwijzing* zoude zijn van het bezit der uitnemendste eigenschappen, zoo van hart als van hoofd. Voor wie in één woord, — zelfs een von Holtzendorff schijnt nog tot hen te behooren ¹⁾, — het goddelijk recht der overheid den klank heeft, als sprak men van eene overheid, die recht heeft, wijl zij, zoo niet God, dan toch Hem meer dan anderen nadert.

En toch, hoe weinig recht heeft men zich zulk een beeld te vormen!

Geen volkssoevereiniteit en geen *trias politica* zijn noodig om voor de volksvertegenwoordiging eene macht te winnen tegenover de kroon. Evenmin als de voogd de goederen van het minderjarig kind in gemeenschap met den rechter verkoopt, wijl hij diens toestemming tot den verkoop behoeft, erlangt de volksvertegenwoordiging eene plaats op den troon, wanneer het staatsgezag in menig opzicht aan haar goedkeuring is gehouden ²⁾. En wel is het moeilijk

¹⁾ Men zie zijn geschrift: *Die Principien der Politik*, 1869. S. 154.

²⁾ Het voorbijzien van het belangrijk verschil, dat ook door den Hoogleraar d'Aulnis t. a. p. geenszins wordt ontkend, tusschen het gemeenschappelijk verrichten eener daad, en het verrichten eener daad met goedkeuring van een ander, — heeft er wellicht toe geleid, dat in art. 104 der grondwet de samenwerking van Koning en Kamers op deze, naar Mr. J. A. Levy's oordeel (Cf. diens opstel: *Een keerpunt in de wetenschap van het Staatsrecht*, opgenomen in de *Nieuwe Bijdragen voor Rechtsgeleerdheid en Wetgeving*, 1880. N°. 1. bl. 94), »gedrochtelijke wijze" wordt uitgedrukt, dat de wetgevende macht door Koning en Staten-Generaal *gezamenlijk* wordt uitgeoefend. Althans dunkt mij een beroep op dit artikel een zeer zwak argument tegen de bewering, die ik in mijn academisch proefschrift (bl. 521—542) heb gepoogd te verdedigen, dat in onze grondwet de eenheid der souvereiniteit nog is bewaard gebleven. Bepaaldelijk staat art. 54 aan die bewering geenszins in den weg. Zelfs spreekt dat artikel ten gunste der ongedeeld den Koning toekomende souvereiniteit. Het is hier als wat in het Romeinsche recht werd bedoeld met het *totus as in semisse* (Instit. II. 14 § 5). In wezen is toch de uitvoerende macht onafscheidelijk van de wetgevende, gelijk al weder de wetgevende macht niets anders is dan de van ééne zijde beschouwde souvereiniteit. Onder wetgevende macht wordt verstaan de bevoegdheid om bepalingen te ontwerpen, die met *dwingend* gezag zijn bekleed. Alzoo is uitvoering eenvoudig openbaring van wetgevende macht. En daarom is hij, die niet bloot de dienst van trechter bewijst, maar *in wezen* uitvoerende macht heeft, *eo ipso* wetgever. Ja, sterker nog, uitvoerende macht is eigenlijk eene